

Forskrift om tidligpensjon i reindriften – kommentarer til regelverk

Kommentarer og utdypende forklaringer til forskrift om tidligpensjon i reindriften

Forskrift om tidligpensjon i reindriften – kommentarer til regelverk.....	1
Innhold	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Innledning.....	2
Forskriftsendringer siden 2022/2023.....	2
Forskriftens bestemmelser (overskrift 1).....	3
§ 1. Formål (overskrift 2).....	3
Kommentar til formål.....	3
§ 2. Virkeområde	3
Kommentarer til virkeområde.....	3
§ 3. Definisjoner	4
Kommentarer til definisjoner	4
§ 4. Overdragelse og avvikling.....	5
Kommentarer til overdragelse og avvikling.....	5
§ 5. Varighet i næringen	6
Kommentarer til varighet i næringen (overskrift 3).....	7
§ 6. Aldersgrenser.....	7
Kommentarer til aldersgrenser	7
§ 7. Referanseinntekten	8
Kommentarer til referanseinntekten	8
§ 8. Inntektskrav for å utløse enbrukerpensjon	9
Kommentarer til inntektskrav for å utløse enbrukerpensjon.....	9
§ 9. Tilleggskrav for å utløse tobrukerpensjon.....	10
Kommentarer til tilleggskrav for å utløse tobrukerpensjon.....	10
§ 10. Deling av tobrukerpensjon	11
Kommentarer til deling av tobrukerpensjon.....	11
§ 11. Samordning og avkortning	11
Kommentarer til samordning og avkortning	11
§ 12. Innsending og behandling av søknader	12
Kommentarer til innsending og behandling av søknad.....	13
§ 13. Beregning og utbetaling av tidligpensjon.....	14

Kommentarer til beregning og utbetaling av tidligpensjon	14
§ 14. Forhåndsstilsagn	15
Kommentarer til forhåndsstilsagn	15
§ 15. Satser	15
Kommentarer til satser.....	16
§ 16. Kontroll	16
Kommentarer til kontroll.....	16
§ 17. Etterbetaling og tilbakebetaling ved feilutbetalinger	17
Kommentarer til etterbetaling og tilbakebetaling ved feilutbetalinger.....	17
§ 18. Klage	18
Kommentarer til klage.....	18
§ 19. Ikrafttredelse	18
Kommentarer til ikrafttredelse.....	18

Innledning

Ordningen om tidligpensjon i reindriften er regulert i [forskrift om tidligpensjon i reindriften](#).

Forskriften er fastsatt med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindriftsavtalen (lenke).

Kommentarene her er gitt til forskriften etter endringer som følge av reindriftsavtalen inngått for avtaleåret 2023/2024, gjeldende fra 1. juli 2023 til 30. juni 2024.

Forskriftsendringer for 2023/2024

Det er ikke gjort endringer i forskriften i reindriftsavtalen for 2023/2024.

Forskriftens bestemmelser

§ 1. Formål

§ 1. Formål

Tidligpensjon etter denne forskrift skal bidra til å lette generasjonsoverganger i reindriften for de som har hatt hoveddelen av sine inntekter fra reindrift. Ordningen skal videre stimulere til at reintallet og sysselsettingsstrukturen tilpasses næringens ressurs- og inntektsgrunnlag.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentar til formål

Bestemmelsen gir informasjon om formålet med velferdsordningen. Hvis det oppstår tvil ved tolkning av de andre bestemmelsene i forskriften, kan formålet brukes som relevant tolkningsmoment.

§ 2. Virkeområde

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften gjelder ved overdragelse eller avvikling av en siidaandel. Siidaandelen som avvikles eller overdras kan enten være felles siidaandel med ektefelle/samboer, eller en siidaandel som ledes av en utøver alene.

Forskriften gjelder ikke for leder/ledere av siidaandel som har mottatt omstillingslønn, avviklingslønn eller har innløst siidaandel og mottatt innløsningsbeløp etter tidligere regler i forskrift for Reindriftens Utviklingsfond.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til virkeområde

Ingen kommentarer.

§ 3. Definisjoner

§ 3. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- a. *referanseperiode*: fem sammenhengende år der siste år er to år før søknadsåret,
- b. *referanseinntekt*: summen av: næringsinntekt fra reindrift og utbetalte sykepenger som er opptjent gjennom reindrift i referanseperioden, dividert på fem,
- c. *annen inntekt*: lønnsinntekt, næringsinntekt og sykepenger som ikke er opptjent gjennom reindrift, utbetalte dagpenger, uføretrygd og arbeidsavklaringspenger i referanseperioden dividert på fem,
- d. *samlet inntekt*: summen av referanseinntekt og annen inntekt,
- e. *enbrukerpensjon*: tidligpensjon som ytes leder av siidaandel,
- f. *tobrukerpensjon*: tidligpensjon som ytes leder av siidaandel og dennes ektefelle/samboer, uavhengig av om siidaandelen er registrert på en eller begge ektefellene/samboerne.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til definisjoner

Bokstav a. - referanseperiode

Referanseperioden er fem sammenhengende kalenderår, der det siste året er to år tilbake i tid beregnet fra søknadsåret. For søknader som Landbruksdirektoratet mottar i 2023 er referanseperioden årene 2017–2021. Referanseperioden er absolutt. Dersom søker leverer forhåndssøknad før årsskiftet og fullstendig søknad etter årsskiftet, kan søker velge om referanseperioden skal endres ett år frem, eller velge om de ønsker å beholde perioden fra opprinnelig søknad, jf. § 14 andre ledd.

Bokstav b. - referanseinntekt

Referanseinntekten er summen av næringsinntekt fra reindrift og utbetalte sykepenger som er opptjent gjennom reindrift i referanseperioden, dividert på fem.

Bokstav c. - annen inntekt

Annen inntekt er summen av lønnsinntekt, næringsinntekt og sykepenger som ikke er opptjent gjennom reindrift, utbetalte dagpenger, uførepensjon og arbeidsavklaringspenger i referanseperioden, dividert på fem.

Landbruksdirektoratet beregner «annen inntekt» på tilsvarende måte som referanseinntekten ovenfor, bare med de inntekter som er nevnt under «annen inntekt». Alderspensjon skal heller ikke inngå i beregningsgrunnlaget for denne inntektsgruppen.

Bokstav d. - samlet inntekt

Samlet inntekt er summen av referanseinntekt og annen inntekt.

Bokstav e. - enbrukerpensjon

Enbrukerpensjon er tidligpensjon som gis til leder av siidaandel. I de tilfeller hvor ektefeller/samboere har hver sin siidaandel, kan hver ektefelle/samboer få innvilget enbrukerpensjon.

Bokstav f. - tobrukerpensjon

Tobrukerpensjon er tidligpensjon som gis til leder av siidaandel og hans eller hennes ektefelle/samboer. Tobrukerpensjon kan gis uavhengig av om siidaandelen er registrert på én eller på begge ektefellene/samboerne.

Det er ikke anledning til å søke om overgang fra enbrukerpensjon til tobrukerpensjon, jf. § 12 tredje ledd.

§ 4. Overdragelse og avvikling

§ 4. Overdragelse og avvikling

Det er et krav for å oppnå tidligpensjon at siidaandelen er overdratt eller avviklet. Det skal foreligge skriftlig erklæring på at den/de som overdrar/avvikler ikke vil gjenoppta reindrift. Det kreves attestasjon fra statsforvalteren på at reinen er overført og eventuell dokumentasjon på at dyr er slaktet.

Dersom ektefeller/samboere er leder av hver sin siidaandel, kan de oppnå tidligpensjon uavhengig av hverandre, ved avvikling/overdragelse av sin siidaandel.

Ny eier kan ikke være overdragerens ektefelle/samboer, foreldre eller søsken.

Tidligere leder av siidaandel som har gått av med tidligpensjon kan ha inntil 20 rein i bevoctning i en siidaandel. Ektefeller/samboere, som var medlem av samme siidaandel, kan til sammen ha inntil 30 rein.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til overdragelse og avvikling

Første ledd: krav om overdragelse/avvikling

Bestemmelsen fastsetter vilkår om at søkers siidaandel er overdratt eller avviklet. Vilrårene for å overdra en siidaandel fremgår av reindriftsloven § 15. Vilrårene for å avvikle en siidaandel fremgår av reindriftsloven § 16.

Landbruks- og matdepartementet har lagt til grunn at en avtale mellom søker og en annen reineier om overføring av siidaandelen, med fastsatt dato for overføring, kan være tilstrekkelig dokumentasjon på tidspunkt for når reinen er overført. Landbruksdirektoratet må likevel sende spørsmålet til statsforvalteren som kontrollerer at vilråret er oppfylt, jf. § 12 andre ledd.

Når søker leverer en søknad om tidligpensjon må han eller hun legge ved en skriftlig erklæring om at han/hun som overdrar siidaandelen ikke vil gjenoppta reindrift. Skjema for avviklingserklæring kan søker finne på Landbruksdirektoratets nettsider.

Dersom mottaker av tidligpensjon likevel gjenopptar reindriften, kan han eller hun miste retten til hele eller deler av tidligpensjon. Mottaker av tidligpensjon har gjenopptatt reindriften ved for eksempel å bli siidaandelsleder eller øke sitt reintall over det tillatte antallet etter forskriften.

For å kunne oppfylle kravet om å ikke eie mer enn 20/30 rein, jf. § 4 tredje ledd, må søker dokumentere at reinen er overført eller slaktet. Søker kan dokumentere dette med attestasjon fra statsforvalteren. Selv om ektefellen/samboeren ikke mottar tidligpensjon, gjelder kravet om antall rein for dem.

I forskriften er det ikke nærmere beskrevet hva som må til for at søker skal kunne få den nødvendige «attestasjon fra statsforvalteren på at reinen er overført». I en klagesak fra 2017 vurderte Landbruks- og matdepartementet at en avtale mellom den som skal overføre rein og den som skal overta, med fastsatt dato for overføring, er tilstrekkelig dokumentasjon på tidspunktet for når reinen er overført. Søker kan laste ned avtalen fra [Landbruksdirektoratets nettsider](#), og avtalen må være signert. Overføring av rein bør gjøres synlig ved klipping av reinen så snart som det driftsmessig lar seg gjøre.

Informasjonen om at reinen er slaktet kan for eksempel innhentes fra slakterrapporten fra slakteriet som har utført slaktingen.

Andre ledd: Uavhengig tidligpensjon

Når ektefelle/samboer er leder av forskjellige siidaandeler, trenger ikke ektefellene/samboer å redusere sin flokk dersom ektefellen/samboeren i en annen siidaandel går av med tidligpensjon.

Tredje ledd: ny siidaandelsleder

Ny siidaandelsleder kan ikke være ektefelle/samboer, foreldre eller søsken til den som overdrar reinen, fordi formålet med ordningen er å gjøre det lettere med generasjonsoverganger innen reindriften.

Fjerde ledd: antall rein i bevoktning

Antall rein som mottaker av tidligpensjon og eventuelt ektefelle/samboer kan ha i bevoktning blir sjekket opp i mot godkjent melding om reindrift. Har siidaandelsleder, og eventuelt ektefelle/samboer, flere rein enn det maksimalt tillatte i § 4 tredje ledd, kan mottakeren av tidligpensjon miste retten til hele eller deler av tidligpensjonen (se kommentarer til første ledd). Ved enbrukerpensjon kan ikke mottaker av tidligpensjon ha mer enn 20 rein i eget merke. Har mottaker ektefelle/samboer, må begge redusere reintallet slik at deres samlede reintall ikke overstiger 30 rein. Dette gjelder bare dersom ektefellene/samboerne er i samme siidaandel.

§ 5. Varighet i næringen

§ 5. Varighet i næringen

For å utløse tidligpensjon må leder av siidaandel på overdragelses- eller avviklingstidspunktet ha hatt siidaandel selv i minst de siste 15 år.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til varighet i næringen (overskrift 3)

Det er tidspunktet for overdragelse eller avvikling som danner utgangspunktet for fristen. Dersom for eksempel tidspunktet for overdragelse er 15. januar 2023, er det et krav at søker har vært siidaandelsleder sammenhengende siden 15. januar 2008. Opplysninger i melding om reindrift kan brukes for å kontrollere om vilkåret er oppfylt.

§ 6. Aldersgrenser

§ 6. Aldersgrenser

For å ha krav på enbrukerpensjon må leder av siidaandel ha fylt 57 år. For å ha krav på tobrukerpensjon må i tillegg ektefelle/samboer ha fylt 57 år.

Retten til tidligpensjon bortfaller ved utgangen av den måned den som mottar pensjon fyller 67 år.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til aldersgrenser

Første ledd: alderskravet

Hvis søker allerede er fylt 57 år ved søknadstidspunktet, blir pensjonen utbetalt fra og med den måneden all nødvendig dokumentasjon er innlevert reindriftsforvaltningen, og vilkårene ellers er oppfylt.

Andre ledd: bortfall av tidligpensjon

Hvis begge ektefeller/samboere har fylt 57 år, blir pensjonen utbetalt til hver av partene til og med den måneden de fyller 67 år. Det vil si at selv om den ene ektefellen/samboeren fyller 67 år, fortsetter den andre ektefellen/samboeren å motta tidligpensjon frem til vedkommende også har fylt 67 år.

I tilfeller hvor den ene ektefellen/samboeren er fylt 57 år, men den andre ektefelle/samboer ikke er fylt 57 år, er det kun den første som er berettiget tidligpensjon. Da det ikke er anledning til å søke om overgang fra enbruker- til tobrukerpensjon, jf. § 12, kan søker velge å vente slik at det kan søkes om tobrukerpensjon når begge ektefellene/samboerne oppfylder alderskravet.

For overgang fra tobruker- til enbrukerpensjon, vises det til kommentarer til § 10.

§ 7. Referanseinntekten

§ 7. Referanseinntekten

Leder av siidaandel og ektefellen/samboer må ha hatt en samlet referanseinntekt på minst 45 000 kroner.

Landbruksdirektoratet kan etter en særskilt vurdering la næringsinntekt fra fiske, fangst og annen tilleggsnæring til reindrift inngå i referanseinntekten.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til referanseinntekten

Første ledd: minstekrav til referanseinntekt

Med «samlet referanseinntekt» mener man her at det er ektefellenes totale referanseinntekt som må utgjøre minst 45 000 kroner. I referanseinntekten inngår næringsinntekt fra reindrift og sykepenger som er opptjent gjennom reindrift, jf. § 3 bokstav b.

Eksempel på utregning:

Kalenderår	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
Næringsinntekt fra reindrift i kroner	350 000	50 000	200 000	200 000	150 000	950 000
Sykepenger opptjent gjennom reindrift i kroner	25 000		25 000			50 000

Sum sykepenger opptjent gjennom reindriften i kroner	Sum næringsinntekt fra reindrift i kroner	Sum	Referanseinntekten i kroner (SUM/5)
50 000	950 000	1 000 000	200 000

I dette eksempelet utgjør referanseinntekten 200 000 kroner, altså mer enn 45 000 kroner, og vilkåret er oppfylt.

Det er næringsinntekt som kan inngå i referanseinntekten, og ikke lønnsinntekt. Dette har blitt presisert av Landbruks- og matdepartementet i en klagesak som gjaldt en søker som hadde hatt lønnsinntekter fra verv i NRL. Departementet uttalte at selv om inntekter fra verv i reindriftnæringen kan tas i betraktning i § 8 i forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag, foreligger det ikke en tilsvarende adgang etter bestemmelsene om tidligpensjon. Det er heller ikke adgang til å gi dispensasjon fra bestemmelsene i forskriften om tidligpensjon.

Andre ledd: annen inntekt

Bestemmelsen gir adgang til å ta næringsinntekt fra tilleggsnæring til reindriften med i beregning av referanseinntekt, slik den er definert i forskriftens § 3 bokstav b.

«Annen tilleggsnæring» skal ha en saklig sammenheng med tradisjonell utøvelse av reindrift. Det må dermed være en nær og naturlig tilknytning mellom næringsinntekt fra reindrift og næringsinntekt fra annen tilleggsnæring. Slike tilleggsnæringer kan være: inntekt fra husflidsprodukter som er biprodukter av rein (duodji), sanking av bær, snarefangst, fiske i elver og ferskvann (jf. Skatte-ABC 2022 punkt 8.2). Virksomhet som turisme, matopplevelser og lignende faller dermed utenfor bestemmelsens anvendelsesområde.

I en klagesak som gjaldt en siida som hadde mesteparten av sine inntekter fra reindriftsbasert reiseliv uttalte Landbruks- og matdepartementet at reiselivsvirksomhet ikke kan anses som «annen tilleggsnæring» etter § 7 andre ledd. Reiselivsvirksomhet skiller seg fra det som ellers har en nær og naturlig tilknytning til selve reindriftsutøvelsen. I henhold til formålet i § 1 gjelder ordningen for dem som har hatt hoveddelen av sine inntekter fra reindrift. Det er derfor kun den ordinære reindriftsutøvelsen som skal omfattes av bestemmelsen.

§ 8. Inntektskrav for å utløse enbrukerpensjon

§ 8. Inntektskrav for å utløse enbrukerpensjon

Referanseinntekt til leder av siidaandel må utgjøre minst 50 prosent av siidaandelslederens inntekt, eller siidaandelslederens og ektefelles/samboers samlede referanseinntekt må utgjøre minst 50 prosent av deres samlede inntekt.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til inntektskrav for å utløse enbrukerpensjon

Med «samlet inntekt» mener vi summen av referanseinntekt og annen inntekt, jf. § 3 første ledd bokstav d. Dersom vilkåret ikke er oppfylt må Landbruksdirektoratet avslå søknaden. Det er ingen bestemmelse i forskriften som åpner for å gi dispensasjon fra vilkårene.

Eksempel på utregning for siidaandelsleder:

	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
Næringsinntekt fra reindrift i kroner	350 000	50 000	200 000	200 000	150 000	950 000
Sykepenger opptjent gjennom reindrift i kroner	25 000		25 000			50 000
Inntekt utenfor reindriften i kroner (inkl. sykepenger)	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000

opptjent utenfor reindrift m.m.)						
----------------------------------	--	--	--	--	--	--

Sum sykepenger opptjent gjennom reindriften i kroner	Sum næringsinntekt fra reindrift i kroner	Sum	Referanseinntekten i kroner (SUM/5)
50 000	950 000	1 000 000	200 000

Referanseinntekten i kroner	Annen inntekt i kroner (SUM inntekt utenfor reindrift/5)	Samlet inntekt i kroner (SUM)
200 000	100 000(500 000/5)	300 000

Samlet inntekt er 300 000 kroner, hvorav 50 prosent er 150 000 kroner. Referanseinntekten må derfor utgjøre minst 150 000 kroner i dette tilfellet. Referanseinntekten utgjør 200 000 kroner.

Det fremgår av utregningen at referanseinntekten utgjør mer enn 50 prosent av samlet inntekt, og vilkåret er oppfylt.

§ 9. Tilleggskrav for å utløse tobrukerpensjon

§ 9. Tilleggskrav for å utløse tobrukerpensjon

Ektefelle/samboer må ha mindre enn kr 80 000 i annen inntekt, og siidaandelslederens og ektefelles/samboers samlede referanseinntekt må utgjøre minst 50 prosent av deres samlede inntekt.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til tilleggskrav for å utløse tobrukerpensjon

Bestemmelsen beskriver et tilleggskrav til ektefelle/samboer for å kunne innvilge tobrukerpensjon. For presisering av kravet til samlet inntekt vises til kommentarer til § 8. Kravene må være oppfylt på søknadstidspunktet.

§ 10. Deling av tobrukerpensjon

§ 10. Deling av tobrukerpensjon

Tobrukerpensjon deles likt mellom tidligere leder av siidaandel og ektefelle/samboer. Samme fordeling opprettholdes ved opphør av ekteskap/samboerskap.

Dersom tidligere leder av siidaandel eller ektefelle/samboer som mottar tobrukerpensjon dør i tidligpensjonsperioden, går gjenlevende part over på enbrukerpensjon.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til deling av tobrukerpensjon

Første ledd:

Ingen kommentarer.

Andre ledd:

I tilfeller hvor ektefeller/samboere har fått innvilget tobrukerpensjon og den ene ektefellen/samboeren dør, går gjenlevende part over på enbrukerpensjon. Den gjenlevende ektefellen/samboeren trenger ikke å søke på nytt, men må gi beskjed om at den andre ektefellen/samboeren er død.

Satsen vil være lik satsen for enbrukerpensjon.

§ 11. Samordning og avkortning

§ 11. Samordning og avkortning

Det ytes ikke tidligpensjon etter denne forskrift for tidsrom det ytes uføretrygd, arbeidsavklaringspenger eller gjenlevendepensjon fra folketrygden.

Utbetaling av tidligpensjon skal ikke overstige tidligere siidaandelsleders og eventuelt ektefelles/samboers samlede referanseinntekt.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til samordning og avkortning

Det er en forutsetning at den som mottar tidligpensjon ikke kan ha næringsinntekt fra reindrift fordi tidligpensjonen skal delvis erstatte inntekten fra reindriften. Dette gjelder likevel ikke hvis mottaker av tidligpensjon har næringsinntekt fra de 20, eventuelt 30, reinene som han eller hun kan ha etter § 4 tredje ledd. Reindriftsutøvere kan derfor fortsette å føre opp inntekter i næringsoppgaven. Dersom statsforvalteren ser at det kan være unaturlig høyt slaktetall i forhold til antallet rein hos mottaker av

tidligpensjon må vurdere om det er behov for ytterligere kontroll. Unaturlig høyt slaktetall kan for eksempel være dersom vedkommende har rett til å ha 20 rein, men har slaktet 25 rein i løpet av siste driftsår.

Tidligpensjonsordningen er ikke til hinder for at den som mottar tidligpensjon kan ha «*annen inntekt*». Størrelsen på andre inntekter enn næringsinntekt fra reindrift har ingen betydning for størrelsen på tidligpensjonen. Hver av ektefellene kan ha ubegrenset lønnsinntekt eller inntekt fra annen næringsvirksomhet, i tillegg til tidligpensjonen.

Første ledd: trygder, pensjoner m.m.

Mottaker av tidligpensjon kan motta avtalefestet pensjon (AFP) fra folketrygden samtidig med tidligpensjon. Ved søknad og beregning av tidligpensjon skal AFP ikke inngå i annen inntekt.

Dersom søkeren får trygdeytelser fra folketrygden som er nevnt i § 11 første ledd, kan Landbruksdirektoratet etter forskriften § 14 gi et foreløpig tilsagn på en forhåndssøknad. Et slikt tilsagn er gyldig i 12 måneder. Landbruksdirektoratet kan imidlertid ikke innvilge tidligpensjon før søker dokumenterer at han eller hun har sagt fra seg disse trygdeytelsene. Søker kan ikke tilbakebetale uføretrygd eller gjenlevendepensjon fra folketrygden som vedkommende har fått med tanke på å få innvilget tidligpensjon fra et tidligere tidspunkt.

Dersom mottaker av tidligpensjon mottar uføretrygd, arbeidsavklaringspenger eller gjenlevendepensjon fra folketrygden i samme periode de mottar tidligpensjon etter denne forskriften, kan mottakeren miste retten til hele eller deler av tidligpensjonen.

Ved enbrukerpensjon kan ektefelle/samboer motta alle typer trygdeytelser samtidig som søker mottar tidligpensjon.

Andre ledd: utbetaling av pensjon

Innvilget tidligpensjon skal årlig ikke overstige samlet referanseinntekt. Ved tobrukerpensjon må ektefellene/samboerne ha en samlet referanseinntekt på 240 000 kroner eller mer for å oppnå maksimal pensjon for tobruker. For enbrukerpensjon er maksbeløpet 150 000 kroner, jf. § 15.

Dersom referanseinntekten er mer enn 45 000 kroner, men mindre enn 150 000/240 000 kroner, er den årlige utbetalingen lik referanseinntekten til søker. 12. Innsending og behandling av søknader

§ 12. Innsending og behandling av søknad

Søknaden skal skrives på skjema fastsatt av Landbruksdirektoratet og underskrives av tidligere leder av siidaandel og eventuelt ektefelle/samboer. Søknaden sendes til statsforvalteren.

Søker er ansvarlig for at søknaden er fullstendig og korrekt utfylt. Statsforvalteren kontrollerer at søknaden er rett utfylt, at all nødvendig dokumentasjon følger vedlagt og gir om nødvendig uttalelse i saken. Statsforvalteren sender søknaden med vedlegg til Landbruksdirektoratet som avgjør søknaden.

I tidligpensjonsperioden er det ikke anledning til å søke overgang fra enbruker- til tobrukerpensjon.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til innsending og behandling av søknad

Første ledd: søknadsskjema

Søknaden skal skrives på skjema fastsatt av Landbruksdirektoratet. Søker skal legge ved:

- skatteoppgjør eller utskrift av grunnlag for skatt for de fem skattleggingsperiodene som inngår i referanseperioden (se merknadene til § 3 overfor)
- skriftlig erklæring på at søker ikke vil gjenoppta reindrift
- avtale om overføring av siidaandel/bekreftelse på at siidaandelen er avviklet
- attestasjon fra statsforvalteren på at rein er overført
- eventuell avtale om overføring til ny/annen siidaandelsleder.

Søknaden sendes til statsforvalteren som foretar kontroll av søknaden før den oversendes Landbruksdirektoratet for behandling.

Andre ledd: søkers ansvar og statsforvalterenes kontroll av søknaden

Statsforvalteren kontrollerer opplysningene i søknaden før de sender den videre til Landbruksdirektoratet som behandler søknaden. Statsforvalteren kontrollerer at beløp som er oppgitt i søknadsskjemaet stemmer med opplysninger i skatteoppgjør, at alle bokser som krever avkrysning er utfylt, at reinen er slaktet og siidaandelen er bekreftet overført, at søker har hatt siidaandel i 15 år, om søkers alder er i samsvar med kravene i § 6, og om kravene til referanseinntekt og annen inntekt i §§ 8 og 9 er oppfylt.

Etter å ha kontrollert søknaden, skal statsforvalteren videresende søknad med vedlegg til Landbruksdirektoratet som behandler søknaden.

Statsforvalteren har et selvstendig ansvar for å veilede søker, jf. forvaltningsloven § 11. Landbruks- og matdepartementet har i en klagesak uttalt at det er vanskelig å slå fast med sikkerhet om søker har fått tilstrekkelig informasjon og veiledning, og at den usikkerhet må komme klageren til gode.

Det er særlig viktig å kontrollere at opplysninger om inntekt i referanseperioden er spesifisert, og at disse oppfyller vilkårene. Søknaden må inneholde kopi av grunnlag for skatt for hvert av de fem årene i referanseperioden, og direktoratet må kontrollere at tallene i søknaden stemmer overens med tallene i grunnlaget for skatt.

Tredje ledd: Overgang fra enbruker- til tobrukerpensjon

Bestemmelsen sier at ektefelle/samboer ikke kan søke om overgang/endring av tidligpensjon ved en senere anledning dersom søker får innvilget tidligpensjon. Dette gjelder selv om ektefellene/samboerne har felles siidaandel. Statsforvalteren må derfor veilede søker og ektefelle/samboer om denne begrensingen før søknaden sendes Landbruksdirektoratet. Statsforvalteren skal kontrollere at begge ektefellene/samboerne har signert søknaden.

§ 13. Beregning og utbetaling av tidligpensjon

§ 13. Beregning og utbetaling av tidligpensjon

Tidligpensjon beregnes fra og med den måned kravene i ordningen er oppfylt og søknaden med all nødvendig dokumentasjon har kommet statsforvalteren i hende.

Tidligpensjon utbetales månedlig. Det er ikke anledning til å overdra krav på tidligpensjon til eie eller pant.

Beregnet beløp mindre enn 500 kroner per kvartal blir ikke utbetalt.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til beregning og utbetaling av tidligpensjon

Første ledd:

Tidligpensjon beregnes og utbetales fra og med måneden søknaden er sendt til statsforvalteren og det er dokumentert at de øvrige vilkår er oppfylt.

Andre ledd:

Tidligpensjonen er ikke pensjonsgivende inntekt. Det blir trukket skatt, og mottaker betaler trygdeavgift med lav sats. Muligheten for å ha inntekt i tillegg til tidligpensjonen sikrer at mottakeren kan opparbeide pensjonspoeng i tidligpensjonsperioden.

Tredje ledd:

Ingen kommentarer.

§ 14. Forhåndstilsagn

§ 14. Forhåndstilsagn

Siidaandelsleder og ektefelle/samboer kan kreve å få et foreløpig tilsagn på om de er berettiget til tidligpensjon. Forhåndstilsagnet er gyldig i tolv måneder fra det er kommet frem til søker. Søker trenger ikke å sende inn en ny søknad dersom forhåndstilsagn innvilges og alle vilkår oppfylles i løpet av tolv månedersperioden forhåndstilsagnet gjelder for.

Dersom det i løpet av tolv månedersperioden kommer et nytt fastsettingsår i beregningen, kan søker velge om han ønsker å ta dette året med i beregningen, eller om han ønsker å beholde perioden fra opprinnelig søknad.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til forhåndstilsagn

Første ledd: foreløpig tilsagn

Siidaandelsleder og ektefelle/samboer kan kreve å få et foreløpig tilsagn på om de er berettiget til tidligpensjon. Hensikten med ordningen med forhåndstilsagn er at søker kan foreta nødvendige tiltak til at tidligpensjon vil bli innvilget.

Ved å benytte seg av forhåndstilsagn vil søker få en avklaring på om han eller hun oppfyller vilkårene for tidligpensjon før søker eventuelt avviker eller overfører siidaandelen.

Søker trenger ikke å sende inn en ny søknad dersom forhåndstilsagn innvilges og alle vilkår blir oppfylt i løpet av tolv månedersperioden som forhåndstilsagnet gjelder for. Bakgrunnen for dette er å gjøre det lettere for søker, og forenkle forvaltningens saksbehandling.

Andre ledd: fastsettingsår

Det kan forekomme tilfeller der forhåndstilsagnet er gitt i kalenderåret før vilkårene er oppfylt. Søker kan selv velge hvilken referanseperiode som skal ligge til grunn når det blir fattet et vedtak om tidligpensjon. På denne måten kan den gunstigste perioden for søker legges til grunn for beregningen av tidligpensjon.

§ 15. Satser

§ 15. Satser

Satser for enbruker- og tobrukerpensjon blir fastsatt av Stortinget etter forslag i de årlige proposisjoner om reindriftsoppgjøret, og er henholdsvis 150 000 kroner for enbrukerpensjon og 240 000 kroner for tobrukerpensjon.

Kilde: [Forskriftittel med kobling til lovdata](#) (Lovdata)

Kommentarer til satser

Satsene er maksimalsatser. Tidligpensjon kan ikke overstige referanseinntekten mottaker får fastsatt ved innvilgelse.

§ 16. Kontroll

§ 16. Kontroll

Statsforvalteren eller den Landbruksdirektoratet gir myndighet skal føre kontroll med at utbetaling av tidligpensjon er i samsvar med denne forskriften.

Søker er forpliktet til å gi nødvendige opplysninger og dokumentasjon og til å godta de kontrolltiltak som iverksettes.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til kontroll

Første ledd: kontroll

Kontroll som har hjemmel i forskriften kan for eksempel være å sjekke slaktedata og melding om reindrift for å kontrollere at mottaker av tidligpensjon ikke har et reintall som overstiger 20/30. En slik kontroll kan reindriftsforvaltningen foreta både før utbetaling av tidligpensjon for første gang, og ved senere år.

Andre ledd: opplysningsplikt

Reindriftsforvaltningen må vurdere hvilke opplysninger som er nødvendig for å foreta kontrollen, og be om konkrete opplysninger fra den som kontrolleres.

Ved en eventuell kontroll må bestemmelsene i forvaltningslovens § 14 følges.

§ 17. Etterbetaling og tilbakebetaling ved feilutbetalinger

§ 17. Etterbetaling og tilbakebetaling ved feilutbetalinger

Den som mottar tidligpensjon plikter å underrette statsforvalteren om endringer i forhold som kan være avgjørende for om vedkommende fortsatt har rett til tidligpensjon eller for størrelsen på ytelsen.

Dersom en tidligere leder av siidaandel/ektefelle eller samboer har mottatt tidligpensjon i strid med aktsom god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt, eventuelt trekkes i fremtidige utbetalinger. Tidligpensjon kan også kreves tilbakebetalt, eventuelt trekkes i fremtidige utbetalinger, når tidligere leder av siidaandel/ektefelle eller samboer eller noen som har handlet på dennes vegne, i strid med aktsom god tro har gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra forvaltningens side, og mottakeren burde ha forstått dette.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til etterbetaling og tilbakebetaling ved feilutbetalinger

Første ledd: underrettelse av endringer

Relevante forhold i denne sammenhengen er om vedkommende har næringsinntekt- fra reindrift utover næringsinntekt fra- de 20/30 rein som vedkommende har rett til å ha i bevoctning, eller om søker får arbeidsavklaringspenger, uføretrygd eller ytelse til gjenlevendepensjon, jf. § 11.

Andre ledd: tilbakebetaling

Vilkåret «*aktsom god tro*» er et innarbeidet juridisk begrep. Vurderingen er en objektiv vurdering. Vurderingstemaet her er om tilskuddsmottaker kjente til, eller burde kjenne til, at utbetalingen av tilskuddet var urettmessig, det vil si at tilskuddsmottaker ikke hadde krav på å få utbetalt ytelsen.

Bestemmelsen er en «*kan*»-bestemmelse, som betyr at det er opp til forvaltningens frie skjønn om forvaltningen skal kreve å få beløpet tilbakebetalt. Momenter i vurderingen er blant annet hvor stort beløpet er, om personen har innrettet seg, hvor lang tid det er gått fra forholdet ble oppdaget til det er fulgt opp, og hvor lang tid det er gått siden utbetalingen ble gjennomført.

Hensynet til korrekt oppgjør og forsvarlig forvaltning av offentlige midler vil som regel har større vekt enn hensynet til at mottakeren har innrettet seg.

§ 18. Klage

§ 18. Klage

Vedtak som er truffet i medhold av forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter forvaltningsloven.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til klage

Dersom søker ønsker å klage på vedtaket må han eller hun sende klagen til Landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratet behandler klagen etter reglene i forvaltningsloven. Dersom Landbruksdirektoratet ikke omgjør sitt eget vedtak sender direktoratet klagen til Landbruks- og matdepartementet for endelig behandling. I vedtak om tidligpensjon skal søker få informasjon om klageadgang, klagefrist og adresse hvor klagen kan sendes.

§ 19. Ikrafttredelse

§ 19. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. juli 2010. Samtidig oppheves forskrift 17. juni 2009 nr. 662 om tidligpensjon i reindriften.

Kilde: [Forskrift om tidligpensjon i reindriften](#)

Kommentarer til ikrafttredelse

Ingen kommentarer.